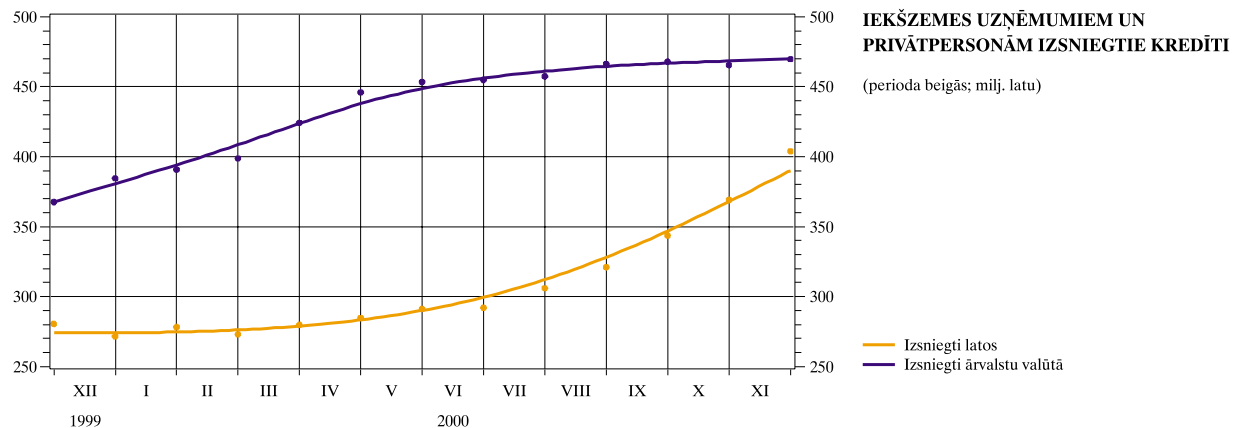

MONETĀRAIS BIĻETENS

11•2000

Novembrī turpinājās Latvijas tautsaimniecības izaugsme. Par to liecināja pa dzelzceļu pārvadāto un ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoma kāpums, rūpniecības produkcijas ražošanas apjoma un iekšējās tirdzniecības apgrozījuma palielināšanās, gada inflācijas kritums (līdz 1.6%, t.sk. gada pamatinflācija – 0.2%) un nemainīgais, samērā zems bezdarba līmenis (7.8%). Augot ekonomiskajai aktivitātei, palielinājās naudas pieprasījums. Turpinājās plašās naudas M2X pieaugums (salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 30.6%). Banku sektora aktīvi palielinājās par 4.9%, bet banku peļņa 2000. gada pirmajos 11 mēnešos sasniedza 36.4 milj. latu.

Naudas piedāvājumu ietekmēja iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma pieaugums un skaidrās naudas pieprasījuma palielināšanās. Gandrīz nemainoties banku sistēmas tirajiem ārējiem aktīviem, kopējo likviditātes pieaugumu jau trešo mēnesi nodrošināja iekšzemes kredītu atlikuma kāpums. Iekšzemes kredītu atlikums salīdzinājumā ar oktobri pieauga par 4.9%, jo iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 4.7%, bet neto kredīts valdībai – par 6.7%. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums pieauga, galvenokārt palielinoties ilgtermiņa kredītu atlikumam (par 32.1 milj. latu). To veicināja latos un OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējās svērtās procentu likmes samazināšanās (attiecīgi līdz 9.5% un 10.4%). Arī īstermiņa kredītu vidējās svērtās procentu likmes samazinājās par 0.5 procentu punktiem. Iekšzemes uzņēmumiem izsniegto kredītu atlikums novembrī palielinājās par 35.9 milj. latu, bet iekšzemes privātpersonām izsniegto kredītu atlikums – par 3.1 milj. latu, liecinot, ka lielākā daļa kredītu tiek izmantota uzņēmējdarbībā. Būtiski auga latos izsniegto kredītu atlikums (par 9.4%), bet ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums palielinājās tikai par 0.9%. Latos izsniegto kredītu atlikuma straujāku pieaugumu veicināja gan zemāks latos izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmju līmenis, gan augstais ASV dolāra kurss, kas iekšzemes aizņēmējiem sadārdzināja ārvalstu valūtā saņemtos kredītus.

Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma kāpumu (par 9.4 milj. latu; pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 40.2%) nodrošināja termiņnoguldījumu atlikuma palielinājums par 9.2 milj. latu. Latos veikto noguldījumu atlikums pieauga par 10.3 milj. latu, bet nedaudz samazinājās ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums.

Eiro kursa kāpumu attiecībā pret ASV dolāru novembra sākumā veicināja paziņojums par ASV rūpnieciskās ražošanas attīstību, kas izrādījās lēnāka par prognozēto. Turklāt Eiropas Centrālā banka vairākas dienas veica intervences valūtas tirgū, uzpērkot eiro un pārdodot ASV dolārus. Eiropas Centrālajai bankai pārtraucot intervences, atsākās eiro kursa kritums. Tikai mēneša beigās, apstiprinoties bažām par ASV ekonomiskās izaugsmes tempa palēnināšanos, ASV dolāra kurss kritās un eiro kurss pieauga, sasniedzot augstāko līmeni pēdējo četrus nedēļu laikā. Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra un eiro kurss attiecībā pret latu palielinājās (attiecīgi par 0.2% un 2.0%), bet Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss samazinājās (attiecīgi par 2.3% un 1.0%).

Banku likviditāte bija augsta, un centrālās bankas aizdevumu pieprasījums bija ievērojami zemāks nekā oktobrī. Izsniegto *repo* kredītu apjoms bija par 36.0% un veikto valūtas mijmaiņas darījumu – par 59.1% mazāks nekā oktobrī (atlikuma samazinājums – attiecīgi 2.4 milj. latu un 6.8 milj. latu). Ar bankām veikto Latvijas Bankas darījumu apjoma kritumu līdzsvaroja valdības noguldījuma samazināšanās centrālajā bankā (par 12.0 milj. latu), un naudas bāze gandrīz nemainījās (565.3 milj. latu).

Augstā banku likviditāte mazināja arī iekšzemes starpbanku kredītu pieprasījumu. Iekšzemes starpbanku tirgus apgrozījums novembrī bija 203.9 milj. latu (par 18.4% mazāks nekā iepriekšējā mēnesī). Zemais kredītu pieprasījums noteica procentu likmju kritumu: latos uz nakti izsniegto starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme bija 2.7% (oktobrī – 4.7%) un kredītiem ar termiņu līdz 1 mēnesim – 3.1% (5.1%). Nedaudz samazinājās arī OECD valstu valūtās izsniegto starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme (novembrī – 5.8%, oktobrī – 5.9%).

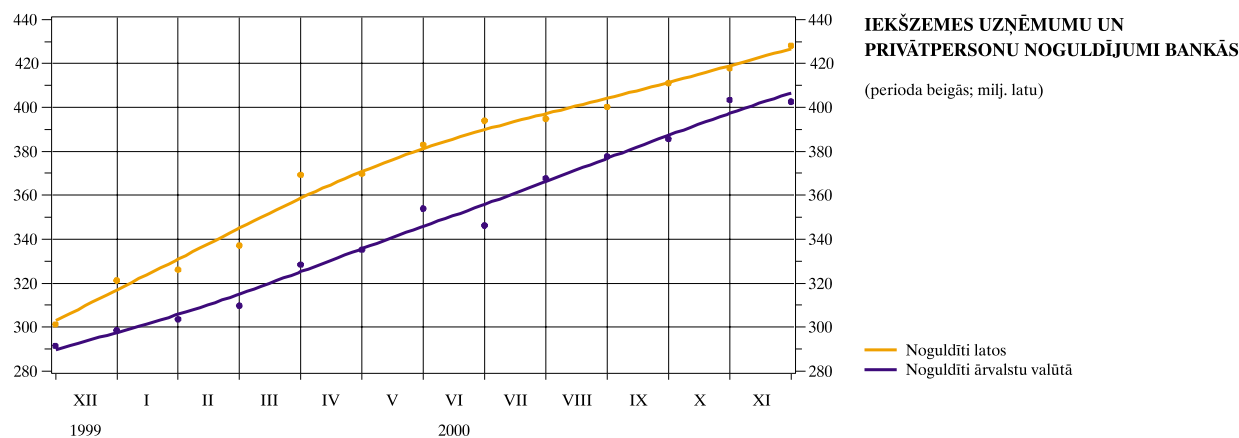
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais un fiskālais deficīts 2000. gada pirmajos 11 mēnešos sasniedza attiecīgi 82.0 milj. latu un 84.3 milj. latu, bet bija ievērojami mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Valsts konsolidētā kopbudžeta deficīta dinamiku noteica situācija valsts pamatbudžetā. Novembrī valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts pieauga par 14.1 milj. latu (līdz 103.8 milj. latu), palielinoties kārtējiem izdevumiem un dotācijām. Arī valsts speciālā budžeta fiskālais deficīts palielinājās par 6.1 milj. latu.

Valsts vērtspapīru pieprasījums bija augsts, un novembrī tika sasniegts kopš 2000. gada aprīļa lielākais vērtspapīru emisijas mēneša apjoms (30.2 milj. latu). Kāpumu nodrošināja 3 gadu obligāciju emisija 25.0 milj. latu apjomā. Mēneša laikā notika arī pa vienai 3 un 6 mēnešu parādzīmju izsolei, kurās tika pārdotas parādzīmes attiecīgi 1.2 milj. latu un 4.0 milj. latu apjomā. 6 mēnešu parādzīmju vidējā svērtā diskonta likme pirmo reizi kopš maija nedaudz samazinājās (līdz 4.98%). 3 gadu obligāciju vidējā svērtā peļņas likme (6.86%) bija par 2.48 procentu punktiem zemāka nekā iepriekšējā izsolē, kas notika 2000. gada janvārī. Tas liecina, ka tirgus dalībnieku vērtējumā darījumiem Latvijā ir ievērojami zemāka riska pakāpe nekā gada sākumā. Tikai 3 mēnešu parādzīmju vidējā svērtā diskonta likme (3.88%) bija augstāka nekā iepriekšējā izsolē, kas notika augustā. Apgrozībā esošo valsts vērtspapīru atlikums palielinājās par 5.3% un novembra beigās bija 215.8 milj. latu (27.8% no tiem bija 5 gadu, 23.2% – 3 gadu un 22.7% – 2 gadu obligācijas, bet 16.7% – 12 mēnešu parādzīmes). Valdības parāds novembra beigās sasniedza 562.2 milj. latu (pieaugums mēneša laikā – 15.9 milj. latu, t.sk. valdības ārējā parāda pieaugums – 3.6 milj. latu).

Novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās kravu apgrozība visās Latvijas ostās. Ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms pieauga par 25.2%. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms palielinājās par 9.3%, turklāt visstraujāk (par 13.6%) auga tranzītpārvadājumi.

Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada novembri pieauga galveno lopkopības produktu – gaļas, piena un olu – ražošana (attiecīgi par 4.8%, 1.2% un 13.3%).

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību oktobrī un par iekšzemes kopprodukta pieaugumu 2000. gada 3. ceturksnī. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss oktobrī palielinājās par 5.6%, produkcijas izlaidei

	2000	
	X	XI
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	5.6	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.4	0.4
Gada (%)	2.0	1.6
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	0.5	0.2
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	92 793	92 876
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.8	7.8
Valsts pamatbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-89.7	-103.8
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	99.9	*
Imports	174.1	*
Bilance	-74.2	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2000	
	X	XI
Banku sistēma		
M2X	1 226.0	1 240.7
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	404.6	409.8
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	821.4	830.8
Pieprasījuma noguldījumi	497.9	498.1
Termiņnoguldījumi	323.5	332.7
M2D	822.4	838.0
Tīrie ārējie aktīvi	576.5	580.5
Tīrie iekšējie aktīvi	649.5	660.2
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	834.8	873.8
Īstermiņa kredīti	196.0	202.9
Ilgtermiņa kredīti	638.8	670.9
Kredīts valdībai (neto)	101.1	107.9
Latvijas Banka		
M0	565.7	565.3
Skaidrā nauda apgrozībā	455.3	461.7
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	108.6	100.9
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	1.8	2.7
Tīrie ārējie aktīvi	560.9	558.9
Tīrie iekšējie aktīvi	4.8	6.4
Kredīti	40.9	46.4
Bankām	33.3	30.9
Valdībai (neto)	7.6	15.5
Pārējie aktīvi (neto)	-36.1	-40.0
Ārējās rezerves*	930.43	928.16
Zelts	65.84	67.04
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.53	0.01
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	863.99	861.04

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU
VALŪTU KURSI**

	2000	
	X	XI
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	4.8	2.8
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	14.1	13.6
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	12.4	11.9
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	9.9	9.5
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	10.8	10.4
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.8	0.8
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.5	4.6
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.9	5.9
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	7.3	6.9
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	6.7	6.7
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6240	0.6250
Ls pret DEM	0.2687	0.2741
Ls pret GBP	0.9080	0.8870
Ls pret FRF	0.0801	0.0817
Ls pret 100 JPY	0.5740	0.5680
Ls pret EUR	0.5255	0.5360

strauji augot apstrādes rūpniecībā (par 8.1%) un ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē (par 55.2%), bet samazinoties elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē (par 7.3%). Mazumtirdzniecības apgrozījums oktobrī palielinājās par 13.0%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu iekšzemes kopprodukts 3. ceturksnī palielinājās par 5.9%, un 2000. gada pirmajos deviņos mēnešos tā pieaugums sasniedza 5.4%. Pieaugumu nodrošināja pievienotās vērtības palielināšanās visās nozīmīgākajās tautsaimniecības nozarēs (pakalpojumu sektorā – par 8.1%, preču sektorā – par 2.9%). 3. ceturksnī tautsaimniecībā ieguldīto nefinanšu investīciju apjoms faktiskajās cenās sasniedza 216.5 milj. latu, palielinoties par 19.5% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

	2000	
	X	XI
Banku rezerves	154.2	148.6
Nacionālā valūta banku kasēs	50.7	51.9
Noguldījumi Latvijas Bankā	103.5	96.8
Ārzemju aktīvi	1 253.4	1 346.3
Ārvalstu valūta banku kasēs	31.6	31.2
Prasības pret ārvalstu bankām	698.2	800.0
Prasības pret ārvalstu nebankām	389.5	376.4
Pārējie aktīvi	134.1	138.7
Prasības pret centrālo valdību (neto)	104.2	106.3
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-10.7	-13.9
Prasības pret valsts uzņēmumiem	48.6	50.2
Prasības pret privātuzņēmumiem	644.4	678.2
Prasības pret privātpersonām	151.8	154.9
Neklasificētie aktīvi	190.7	189.1
Pamatlīdzekļi	102.2	106.2
Nauda ceļā	9.9	11.7
Pārējie aktīvi	42.9	40.2
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	35.8	31.0
AKTĪVI PAVISAM	2 536.5	2 659.7
Pieprasījuma noguldījumi	296.7	300.2
Valsts uzņēmumu	38.7	45.7
Privātuzņēmumu	150.9	140.7
Privātpersonu	107.2	113.8
Terminnoguldījumi	121.2	128.0
Valsts uzņēmumu	24.4	21.1
Privātuzņēmumu	32.3	38.5
Privātpersonu	64.4	68.3
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	403.5	402.7
Valsts uzņēmumu	17.7	16.4
Privātuzņēmumu	189.1	178.1
Privātpersonu	196.7	208.2
Tranzītfondi	22.7	22.8
Ārzemju pasīvi	1 237.8	1 324.7
Saistības pret ārvalstu bankām	224.0	216.1
Saistības pret ārvalstu nebankām	808.8	893.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	205.0	214.9
Saistības pret Latvijas Banku	33.3	30.9
Parāda vērtspapīri	9.1	8.5
Kapitāls un rezerves	220.7	223.2
Rezidentu	59.9	67.2
Nerezidentu	160.8	155.9
Uzkrājumi parādiem un saistībām	63.0	60.7
Neklasificētie pasīvi	128.5	158.0
Nauda ceļā	48.2	86.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	50.2	45.3
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	30.1	26.2
PASĪVI PAVISAM	2 536.5	2 659.7

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2001

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).